

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Циклова комісія фінансово-облікових та економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної
роботи ВОН «ВФКЕП ЗУНУ»
Ірина ЗАБРОДІНА
серпень 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 053 Психологія

Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	Разом	СРС	Вид контролю
Денна	II	III,IV	15	30	45	75	Іспит, IV

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма «Економічна теорія» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія.

Розробник : викладач циклової комісії фінансово-облікових та економічних дисциплін ВСП «ВФКЕП ЗУНУ» Леся ДОНЧАК

Робочу програму затверджено на засіданні Циклової комісії фінансово-облікових та економічних дисциплін, протокол № 1 від 31 серпня 2023 року

Голова циклової комісії Ірина ПИЛЯВЕЦЬ

Схвалено Методичною радою ВСП «ВФКЕП ЗУНУ»

Протокол № 1 від 31 серпня 20 23 року

Голова методичної ради

ВСП «ВФКЕП ЗУНУ» Лілія ЗАБРОДІНА

№	П.І.О.	Підпис	Дата	Підпис	Дата	Підпис	Дата
1	Л.Дончак		31				

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальних дисциплін
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни – нормативна Мова навчання – українська
Кількість змістових модулів – 2	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки – 2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр – 3-й,4-й
		Лекції - 15
Тижневих годин – 4	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Практичні - 30 год.
		Самостійна робота – 75 год
		Вид контролю – Залік, 3-й семестр Іспит, 4-й семестр

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» є формування ґрунтових знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку, для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності більш повно задовольняти потреби людей.

2.2 Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- орієнтування в різних напрямках, течіях і школах економічної науки, пов'язувати теоретичні ідеї та теорії з практикою економічного життя суспільства, сучасними проблемами суспільства;
- визначення сутності економічних процесів і явищ, економічної системи, її структурних складових, господарського механізму та ринку як форми організації суспільного виробництва;
- трактування економічних законів та основних категорій;
- розрахунок основних показників господарської діяльності підприємств;
- сприяння розвитку навичок раціональної економічної поведінки людини як споживача, найманого працівника, виробника, платника податків, користувача суспільних благ тощо;
- формування навичок самостійної роботи при виконанні практичних завдань.

2.3 Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни «Економічна теорія» студенти повинні володіти:

загальними компетентностями:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Економічна теорія» передбачає наявність систематичних та ґрунтових знань із суміжних курсів (Мікроекономіка, економіка підприємства, макроекономіка), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань, використання комп'ютерної техніки та відповідного програмного

2.5. Програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти **програмних результатів навчання:**

ПРН13. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток економічної теорії

Тема 1. Економічна теорія: предмет, метод і функції

Історія розвитку економічної теорії. Зародження економічної думки та етапи її розвитку. Основні напрями сучасної економічної теорії. Внесок українських вчених у розвиток світової економічної науки. Предмет економічної теорії та її завдання. Функції економічної теорії: пізнавальна, практична, виховна. Зв'язок економічної теорії з іншими науками. Єдність економічної теорії і господарської практики.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

Тема 2. Економічні потреби та альтернативний вибір споживача

Економічні потреби, їх суть і структура. Закон зростання потреб і механізм його дії. Економічні інтереси, їх сутність і структура. Економічні суперечності, їх характер та класифікація. Суперечності - джерело розвитку.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 10.

Тема 3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства

Основні форми суспільного господарства. Суспільне господарство. Еволюція суспільного господарства. Сутність та основні риси натурального господарства. Товарне господарство. Умови виникнення товарного виробництва. Товар і його властивості. Економічні теорії про вартість товару. Споживча власність товару. Мінова вартість товару. Теорія трудової вартості, теорія "трьох факторів", теорія граничної корисності. Величина вартості товару. Конкретна й абстрактна праця.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

Тема 4. Економічні системи суспільства

Економічна система та її матеріальна основа. Суспільний поділ праці. Структура продуктивних сил. Технологічний спосіб виробництва. Суспільний спосіб виробництва. Класифікація економічних систем. Формаційний та цивілізаційний підходи в економічному дослідженні.

Література: 1, 2, 3, 5, 6, 9, 12.

Тема 5. Теорія товару і грошей

Товар та його властивості. Двоїстий характер праці, втіленої в товарі. Вартість. Мінова вартість. Споживча вартість та її показники. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Сутність закону вартості. Особливості дії закону вартості в сучасних умовах. Особливості сучасного товарного виробництва України. Шляхи підвищення виробництва додаткової вартості.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

Тема 6. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи

Ринок: сутність, види, функції. Визначення ринку. Роль і функції ринку. Характеристика системи ринків. Види ринків. Основи теорії попиту та пропозиції. Попит. Закон попиту, його графічне відображення. Пропозиція. Закон пропозиції та його графічне відображення. Нецінові фактори попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції в умовах ринкової економіки. Ринкова рівновага. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції. Ціна товару і фактори, що на неї впливають. Конкуренція та її сутність.

Література: 1, 2, 5, 6, 9, 11.

Тема 7. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сутність та основні характеристики підприємства. Основні форми підприємств. Види та функції підприємств. Значення прибутку в розвитку підприємства. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Економічні основи розвитку та сучасний стан підприємництва в Україні. Банкрутство підприємств. Капітал підприємства. Оборот капіталу підприємства. Валовий дохід, його суть і структура. Підприємницький дохід. Значення прибутку у розвитку підприємництва.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

Тема 8. Капітал підприємства, його обіг та кругообіг

Капітал: процес виробництва і нагромадження. Капітал як економічна категорія. Загальна характеристика процесу перетворення грошей у капітал. Теорії про сутність капіталу. Загальна формула руху капіталу. Попит та пропозиція капіталу. Види та форми капіталу. Людський капітал. Інтелектуальний капітал. Інформаційний капітал. Виробничий капітал. Підприємницький капітал. Фінансовий капітал.

Література: 2, 5, 6, 9, 11.

Тема 9. Кредитна система і банки

Сутність кредитної системи, формування та реєстрація банку. Діяльність банків за ринкових умов.

Література: 1, 3, 6, 9, 10.

Змістовний модуль 2 Проблеми макроекономічного регулювання в умовах ринку

Тема 10. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Макроекономічний аналіз як інструмент пізнання. Позитивний і нормативний аналіз. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Макроекономічне прогнозування. Становлення та розвиток макроекономіки. Сучасні макроекономічні теорії. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

Тема 11. Доходи населення, їх формування та розподіл. Споживання, заощадження та інвестиції

Доходи населення та їх структура. Характеристика динаміки доходів населення. Залежність рівнів захворюваності від рівнів доходів населення. Номінальна і реальна заробітна плата. Визначення індексу реальної заробітної плати. Політика доходів в Україні: сучасний стан, проблеми і перспективи її в умовах переходу до ринку. Соціальна справедливість та шляхи її досягнення. Вивчення позитивного досвіду розвинутих країн світу щодо забезпечення механізму соціального захисту і соціальної справедливості та можливості використання цього досвіду в Україні.

Література: 2, 5, 6, 9, 12.

Тема 12. Держава та економічні функції

Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція: меркантилізм, класична школа, кейнсіанство, монетаризм, теорія економіки пропозиції, теорія раціональних очікувань. Роль держави в економіці. Сутність та основний зміст державного регулювання економіки. Державне регулювання як складова частина державного управління. Цілі державного регулювання економіки. Державна політика у сфері туризму.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

Тема 13. Безробіття та політика зайнятості

Соціально-економічний зміст зайнятості і безробіття. Зайнятість і відтворення в перехідній економіці. Класифікація населення за системою МОП. Попит і пропонування на ринку праці. Рівноважне безробіття. Види, показники та наслідки безробіття.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

Тема 14. Регулювання національної економіки

Основні нормативно-правові акти регулювання національної економіки. Національна економіка: сутність, структура і особливості. Система національних рахунків. Валовий внутрішній продукт, його складові та різні

способи обчислення. Номінальний та реальний ВВП. Валовий національний продукт. Національний доход та національне багатство. Розподіл національного доходу і об'єктивні основи формування доходів населення. Роль макроекономічних показників.

Література: 1, 3, 6, 8, 12.

Тема 15. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем

Основні риси та тенденції розвитку світового господарства. Основні форми світогосподарських зв'язків. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Економічна взаємодія національних економік на світовому рівні. Суб'єкти світового господарства. Основні фактори, що спонукають країни до економічної взаємодії. Міжнародна торгівля. Інтернаціоналізація світового господарства. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.

Література: 2, 4, 6, 9, 10.

Тема 16. Міжнародна валютна система

Зміст і структура світової валютної системи: системи золотого, золото- 16 валютного (доларового) та паперово-валютного стандартів. БреттонВудська валютна система та основні принципи її функціонування. Ямайська валютна система. Європейська валютна система. Демонетизація золота. Котирування валют. Валютні операції. Біржова торгівля валютою. Валютне регулювання.

Література: 1, 5, 6, 9, 12.

4. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
Лекції		ПЗ	СРС	
Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток економічної теорії				
Тема 1. Економічна теорія: предмет, метод і функції.	8	1	2	5
Тема 2. Економічні потреби та альтернативний вибір споживача	8	1	2	5
Тема 3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства	8	1	2	5
Тема 4. Економічні системи суспільства	8	1	2	5
Тема 5. Теорія товару і грошей	8	1	2	5
Тема 6. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	8	1	2	5
Тема 7. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	8	1	2	5
Тема 8. Капітал підприємства, його обіг та кругообіг	8	1	2	5
Тема 9. Кредитна система і банки	8	1	2	5
Змістовний модуль 2 Проблеми макроекономічного регулювання в умовах ринку				
Тема 10. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	8	1	2	5
Тема 11. Доходи населення, їх формування та розподіл. Споживання, заощадження та інвестиції	8	1	2	5
Тема 12. Держава та економічні функції	8	1	2	5
Тема 13. Безробіття та політика зайнятості	8	1	2	5
Тема 14. Регулювання національної економіки	6	1	2	3
Тема 15. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем	5	1	2	2
Тема 16. Міжнародна валютна система	5			5
Усього годин	120	15	30	75

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна теорія: предмет, метод і функції.	2
2	Економічні потреби та альтернативний вибір споживача	2
3	Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства	2
4	Економічні системи суспільства	2
5	Теорія товару і грошей	2
6	Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	2
7	Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	2
8	Капітал підприємства, його обіг та кругообіг	2
9	Кредитна система і банки	2
10	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2
11	Доходи населення, їх формування та розподіл. Споживання, заощадження та інвестиції	2
12	Держава та економічні функції	2
13	Безробіття та політика зайнятості	2
14	Регулювання національної економіки	2
15	Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем	2
	Разом	30

6. Тематика самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем ефективного функціонування підприємства та його структурних підрозділів.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, метод і функції економічної теорії	5
2	Сутність економічних потреб та альтернативний вибір споживача	5
3	Сутність виробництва та його роль в житті суспільства	5
4	Поняття про економічні системи суспільства	5
5	Теорія товару і грошей	5
6	Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	5
7	Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	5
8	Капітал підприємства, його обіг та кругообіг	5
9	Кредитна система і банки	5
10	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	5

11	Доходи населення, їх формування та розподіл. Споживання,	5
12	заощадження та інвестиції	
13	Держава та економічні функції	5
14	Безробіття та політика зайнятості	3
15	Регулювання національної економіки	2
16	Міжнародні валютні систем и	5
	Разом	75

7. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Економічна теорія» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів індивідуального завдання;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- директорська контрольна робота
- підсумковий екзамен.

8. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Економічна теорія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

4-й семестр (Іспит)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Сума
Теми 1-8 (модульна конр.роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Комплексна контрольна робота Теми 8-16	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	Екзамен	
20%	25%	15%	40%	100%
Тиждень ()	Тиждень ()	Тиждень ()	Протягом екз.сесії	-

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «Економічна теорія».
2. Навчальна програма з дисципліни «Економічна теорія».
3. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Економічна теорія»
4. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Економічна теорія»
5. Питання для підготовки до здачі екзамену.
6. Питання для поточного контролю.
7. Тестові завдання.
8. Презентації.
9. Пошукові роботи студентів
10. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2014. 416 с.
2. Базилевич В. Д., Попов В. М., Базилевич К. С., Гражевська Н. І. Економічна теорія. Політекономія: підручник. 7 вид. Київ: Знання-Прес. 2012. 719 с.
3. Гальчинський А. С., Єщенко П. С., Палкін Ю. І. Економічна теорія: підручник. Київ: Вища школа, 2013. 503 с.
4. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник. Київ: Центр учб. літ., 2015. 326 с.
5. Мацелюх Н. П. Основи економічної науки: навч. посібник для самост. підгот. до курсов. екзамену та комплекс. держ. екзамену з економ. Теорії. Нац. ун-т держ. податкової служби України. Київ: Центр учб. літ., 2015. 324 с.
6. Решетило В. П., Стадник Г. В., Можайкіна Н. В. Економічна теорія: навч. посібник. Харків: ХНУМГ, 2014. 290 с.
7. Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Марченко О. С. Економічна теорія: навч. посіб. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
8. Марченко О. С. Економічна теорія: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 131 с

Допоміжна

1. Тарасевич В. М. Економічна теорія : підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 784 с.
2. Базилевича В. Д. Економічна теорія : Політекономія : підручник. 7-ме вид. Київ: Знання-прес, 2008. 719 с.
3. Степаненко С.В. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2010. 743 с.
4. Стадник Г.В., Решетило В.П., Штефан С.І. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник. Харків: ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2014. 230 с.
5. Нечипорук Л.В. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах інтернаціоналізації фінансової сфери. New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries: monograph / edited by authors. 2nd ed. Riga, Latvia : "Baltija Publishing". 2019. p. 296-312.
6. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти / З. С. Варналій, К. В. Коваленко, С. В. Онищенко, І. В. Савич; за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання України, 2016. 395 с.
7. Павленко А.О., Башнянін Г., Беляєв О., Єщенко П., Жданова Л. Основи економічних знань: підручник. Львів: Фоліо. 2014. 762 с.

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.kmu.gov.ua>
2. <http://rada.gov.ua>
3. <http://me.gov.ua>
4. <http://www.minfint.gov.ua>
5. <http://www.ukrstat.gov.ua>